

निशाणी क्रमांक १४५ वरील आदेश

(आदेश पारीत दि.३०/११/२०२४)

प्रस्तुतचा अर्ज वादी यांनी दिवाणी प्रक्रीया संहिता आदेश ६ नियम १७ अन्वये दावा दुरुस्तीसाठी दाखल केला आहे.

०२. वादीने प्रस्तुतचा दावा डिक्लरेशन, पझेसन व नुकसान भरपाई करीता दाखल केलेला असून दाव्याचे सरनाम्यात खरेदी घेणार १. श्री. विशाल विश्वनाथ शेवाळे, वय-४६ वर्षे, धंदा-शेती, रा.शेवाळेवाडी, पो. मांजरी फार्म, ता. हवेली, जि. पुणे-४१२३०७, २. श्री. ध्रुव हेमेंद्र पारेख, वय-४६, धंदा-शेती, रा. हरीइच्छा बंगला, शंकरशेठ रोड, शारदा क्लिनीक जवळ, घोरपडे पेठ, पुणे-४११०४२, ३. श्री. हितेश चुनीलाल शहा, वय-५०, धंदा-शेती, रा. फ्लॅट नं.५, ४ था मजला, अरहम को. ऑप. हौ. सोसायटी, चरणी, ठाणे, पश्चिम, जि. ठाणे-४०००६० यांस सदर दाव्याचे कामी अनुक्रमे प्रतिवादी क्र.०३ ते ०५ असे पक्षकार म्हणून प्रतिवादीपणात सामील करण्यात यावे व त्यानुसार दाव्याच्या सरनाम्यात दुरुस्ती करण्यास परवानगी द्यावी.

०३. तसेच, दावा कलम ०९ नंतर नवीन कलम ०९अ घालण्यात येवून त्यामध्ये पुढील मजकूर घालण्यात यावा. "सदरचा उत्तरेकडील गवंड रस्ता हा धगडवाडी गावाकडून धगडवाडी (सुतारवाडी) बंधा-याकडे गावक-यांसाठी जाणे-येण्यासाठी सुमारे १२ फुट

रुंदीचा आहे. सदर गवंड रस्ता सव्हे नं.४०, २८, २९ व सव्हे नं.०६ यांचे हद्दीतून जात असून तो सव्हे नं.२९, हिस्सा नं.१ब/१ याचे उत्तर बाजूचे हद्दीलगत व सव्हे नं.०६ याच्या मध्यातून जातो. या गवंड रस्त्याचा उल्लेख वादीचे दावा मिळकतीचे दि.३०/१२/१९९२ रोजीचे खरेदीखताचे चतुःसिमेत नमुद आहे. तसेच, कोर्ट कमिशनर यांनी दाखल केलेल्या नकाशामध्ये सुद्धा दावा मिळकतीचे उत्तरेस म्हणजेच सव्हे नं.२९/१ब व सव्हे नं.०६ याचे मध्ये दर्शविलेला असून प्रतिवादींनी सदर रस्त्यात केलेले अतिक्रमण बांधकाम व तारेचे तिरकस कुंपण घालून केलेले अतिक्रमण दर्शविलेले आहे. सदरचे अतिक्रमीत बांधकाम प्रतिवादींनी काढून घ्यावे व तिरकस तारेचे घातलेले कुंपण काढून गवंडांचा रस्ता खुला करून घ्यावा असा प्रतिवादीस आदेश व्हावा असे मागणे वादी या दाव्यात करीत आहेत."

०४. तसेच, दावा कलम ०९अ नंतर नवीन कलम ०९ब घालण्यात येवून त्यामध्ये पुढील मजकूर घालण्यात यावा. "सदर मुळ सव्हे नं.२९, हिस्सा नं.१ब, क्षेत्र १-६३-० हे.आर. पैकी पश्चिमेकडील सुमारे ०-२०-० हे.आर. क्षेत्र हे धगडवाडी बंधा-याकरीता संपादीत करण्यात आलेले असून सदर मिळकतीपैकी त्यास लागू नसलेले ०-४०-० हे.आर. असे दावा कलम ०१ मध्ये चतुःसिमा पुर्वक वर्णन केलेले क्षेत्र वादीने दि.३०/१२/१९९२ रोजीचे खरेदीखताने दगडू कानू तवटे यांचेकडून खरेदी केले. त्यानुसार फेरफार नोंद क्र.५३३ अन्वये सदर क्षेत्रास वादीचे नाव लागले. त्यास हिस्सा नं.२ देण्यात आला व शिल्लक क्षेत्रास हिस्सा नं.१ देण्यात आला. तथापी, बंधा-यात गेलेले क्षेत्र ७/१२ चे उता-यातून कमी झालेले नसल्याने हिस्सा नं.१ चे शिल्लक क्षेत्र १-०३-० हे.आर. ऐवजी चुकीने १-२३-० हे.आर. असे दर्शवण्यात आले. प्रतिवादी नं.०१ व ०२ यांनी दगडू कानू तवटे यांच्याकडून

खरेदी करतांना त्यामध्ये १-०३-० हे.आर. या ऐवजी १-२३-० हे.आर. असा चुकीचा उल्लेख केला व सदर खरेदी खताच्या आधारे प्रतिवादीने कोर्ट कमिशनर यांनी नकाशात ब, क, ड, इ, एफ या अद्याक्षरांनी दर्शविलेल्या जागेत तारेचे कुंपण घालून अतिक्रमण केले. सदर अतिक्रमण दूर करून ताबा मिळण्याची मागणी प्रस्तूतच्या दाव्यात केली आहे. दरम्यान प्रतिवादी क्र.०१ व ०२ यांनी त्यांचे नावे असलेली सव्हे नं.२९, हिस्सा नं.१ब/१ क्षेत्र १-२३-० हे.आर. या मिळकतीचे श्री. विशाल विश्वनाथ शेवाळे वगैरे ०२ यांचे नावे दि.१९/०४/२०२२ रोजीचे दस्त क्र.१०६७/२२ कडील कथित खरेदीखत करून दिले असून त्यानुसार ७/१२ चे उता-यास त्यांची नावे लागली आहेत. सदर खरेदीखत हे प्रस्तूतचा दावा व दिवाणी किरकोळ अपील चालू असता केले असून ते बेकायदेशीर असून वादीचे ०-२०-० हे.आर. क्षेत्रापुरते वादीवर बंधनकारक नसून रद्दबातल ठरवण्यात यावे असे मागणे वादी या दाव्यात करीत आहे.

०५. तसेच दावा कलम १० मध्ये खालून दुसरे ओळीत "स्टॅम्प दिला आहे" व "असे मिळून" या मध्ये "तसेच प्र.वादी नं.०१ व ०२ यांनी प्र.वादी नं.०३ ते ०५ यांचे लाभात केलेले दि.१९/०४/२०२२ रोजीचे खरेदीखत वादीचे ०-२०-० हे.आर. क्षेत्रापुरती बेकायदेशीर असून वादीवर बंधनकारक नाही व रद्दबातल ठरविणेत यावे या मागणीकरीता रु.१,०००/- ची करून त्यावर ठरावीक रु.२००/- चा कोर्ट फी स्टॅम्प दिला आहे" असा मजकूर घालणेत यावा. तसेच "असा मिळून एकूण रु.१,८३०/- चा स्टॅम्प" या ऐवजी "असा मिळून एकूण रु.२,०३०/- चा स्टॅम्प" अशी दुरुस्ती करणेत यावी.

०६. तसेच, दाव्याचे विनंती कलम १२ मध्ये १२ब नंतर नवीन कलम १२ब१ असे

नवीन कलम घालणेत येवून त्यामध्ये "प्र.वादींनी दावा मिळकतीचे उत्तरेस असलेले गवंडाचे रस्त्यात केलेले अतिक्रमण बांधकाम काढून घेवून तसेच तिरकस तारेचे कुंपण काढून घेवून सदर रस्ता खुला करून द्यावा" असा मजकूर घालणेत यावा.

०७. तसेच १२ब१ नंतर १२ब२ असे नवीन कलम घालणेत येवून त्यामध्ये "प्र.वादी नं.१ व २ यांनी प्र.वादी नं.३ ते ५ यांचे लाभात केलेले दि.१९/०४/२०२२ रोजीचे दस्त क्र.१०६७/२०२२ कडील खरेदीखत पैकी वादीचे ०-२०-० हे.आर. पुरता बेकायदेशीर असून वादीवर बंधनकारक नाही व रद्दबातल ठरविणेत यावा" असा मजकूर घालणेत यावा.

०८. सदर दुरुस्ती प्रतिवादी यांनी दावा मिळकतीबाबत दस्त केल्याने सद्यस्थिती न्यायालयासमोर येणेकरीता दाव्यात दुरुस्ती करणे भाग झाले आहे. सदर दुरुस्तीमुळे दाव्याचे स्वरूपात कोणताही बदल होत नाही. सदरचे दुरुस्तीमुळे वादाचे अंतिम निराकरण होईल तसेच प्रतिवादीस बचावाची संधी मिळणार आहे, त्या अनुशंगाने दुरुस्ती करणे भाग झाले आहे.

०९. प्रतिवादीच्या वकीलांनी त्यांचे म्हणणे नि.क्र.१४७ कडे दाखल करून कथन केले आहे की, वादीचा अर्ज हा कायदेशीर नाही. वादीने दुरुस्ती सुचवताना दुरुस्तीमागील पार्श्वभूमी व कारणे याचा तपशिल व खुलासा दिलेला नाही. वादीने यापुर्वी दुरुस्तीचे अर्ज दिले आहेत. तसेच, यापुर्वी न्यायालयाने ते अर्ज फेटाळले आहेत. असे असता सदरचा अर्ज चालत नाही. दुरुस्तीची मागणी लक्षात घेता कथित गवंड बाबतची मागणी मुदतबाह्य आहे. प्रतिवादीचे दि.१९/०४/२०२२ चे खरेदीखताबाबतचा मुजकूर दाव्यात सामील करण्यास हरकत नाही. दुरुस्ती क्र.०९ब मधील मजकूर मुळ दाव्याशी विसंगत आहे. वादी सदर दुरुस्तीने दाव्यातील

कबुली दूर करू पाहत आहे तसेच दुरुस्तीमुळे दाव्याच्या स्वरूपात बदल होईल. सबब अर्ज फेटाळण्यास पात्र आहे. तसेच प्रतिवादीने नि.क्र.१४८ कडे त्यांचा लेखी युक्तीवाद दाखल केला आहे.

१०. हे प्रस्थापित आहे की, हुकूम ६ नियम १७ चा मुख्य उद्देश दाव्यातील पक्षकारांना त्यांचा दावा किंवा कैफियत न्यायालय ठरवेल त्यानुसार दुरुस्त करण्याची संधी देणे असा आहे. दाव्यात दुरुस्ती केल्यामुळे जर विरुद्ध बाजूचे काही अपरिमित नुकसान होत असेल किंवा त्याच्यावर गंभीर अन्याय होत असेल तर न्यायालयाला कथनांमधील दुरुस्ती मान्य करण्याची मुभा नाही. त्यामुळे दाव्याच्या मूळ स्वरूपात काही बदल होणार नसेल तर दावा दुरुस्ती मान्य करण्यात यावी. तसेच दाव्याचे अनेकीकरण टाळून वादी व प्रतिवादी यांच्यातील दाव्यांची संख्या मर्यादित ठेवण्याच्या दृष्टीनेही दुरुस्ती मंजूर करणे न्यायोचित असते. अर्ज केल्या तारखेच्या दिवशी जर दावा मुदती बाहेर जात असेल तर सर्वसाधारणपणे नियमाप्रमाणे न्यायालय निःसंशय दुरुस्तीचा अर्ज मान्य करणे नाकारतात. पण हा मुद्दा पूर्णपणे न्यायालयाच्या स्वेच्छा निर्णयावर अवलंबून असतो. हे करताना न्यायालयाच्या अधिकाराचा गैरवापर केला जात नाही ना, हे पाहिले जाते. दावा प्रलंबित असताना जे मागाहून झालेले बदल आहेत त्याकरीता दावा दुरुस्ती करू देणे हे न्यायाच्या दृष्टीने योग्य ठरते. थोडक्यात न्यायाच्या दृष्टीने योग्य असेल तेव्हाच दुरुस्ती मान्य केली जाते .

११. वादिनी प्रस्तूतचा अर्ज देऊन त्याच्या दाव्यामध्ये जी दुरुस्ती मागितली आहे त्याचा विचार करता हे स्पष्ट होते की, दावा प्रलंबित असताना, तसेच जिल्हा न्यायालयात दिवाणी किरकोळ अपील क्र.२१/२०१७ प्रलंबित असतांना प्रतिवादीने त्यांची सब्रहे नं.२९,

हिस्सा नं.१ब/१, एकूण क्षेत्र १-२३-० हे.आर. ही दि.२९/०४/२०२२ रोजीचे नोंदणीकृत खरेदीखत दस्त क्र.१०६७/२२ अन्वये विशाल विश्वनाथ शेवाळे वगैरे २ यास विक्री केली आहे. सबब, सदरचे दाव्यात खरेदीदार यास पक्षकार करणे व त्या अनुषंगाने दुरुस्ती करणे जरूरीचे आहे. सदर दुरुस्तीस न्यायालयाची हरकत नाही.

१२. दावा कलम ०९ नंतर नवीन कलम ०९अ घालण्यात येवून त्यामध्ये पुढील मजकूर घालण्यात यावा. "सदरचा उत्तरेकडील गवंड रस्ता हा धगडवाडी गावाकडून धगडवाडी (सुतारवाडी) बंधा-याकडे गावक-यांसाठी जाणे-येण्यासाठी सुमारे १२ फुट रुंदीचा आहे. सदर गवंड रस्ता सव्रहे नं.४०, २८, २९ व सव्रहे नं.०६ यांचे हद्दीतून जात असून तो सव्रहे नं.२९, हिस्सा नं.१ब/१ याचे उत्तर बाजूचे हद्दीलगत व सव्रहे नं.०६ याच्या मध्यातून जातो. या गवंड रस्त्याचा उल्लेख वादीचे दावा मिळकतीचे दि.३०/१२/१९९२ रोजीचे खरेदीखताचे चतुःसिमेत नमुद आहे. तसेच, कोर्ट कमिशनर यांनी दाखल केलेल्या नकाशामध्ये सुद्धा दावा मिळकतीचे उत्तरेस म्हणजेच सव्रहे नं.२९/१ब व सव्रहे नं.०६ याचे मध्ये दर्शविलेला असून प्रतिवादींनी सदर रस्त्यात केलेले अतिक्रमण बांधकाम व तारेचे तिरकस कुंपण घालून केलेले अतिक्रमण दर्शविलेले आहे. सदरचे अतिक्रमीत बांधकाम प्रतिवादींनी काढून घ्यावे व तिरकस तारेचे घातलेले कुंपण काढून गवंडांचा रस्ता खुला करून घ्यावा असा प्रतिवादीस आदेश व्हावा असे मागणे वादी या दाव्यात करित आहेत." सदर दुरुस्ती ही पुरावा झाल्यानंतर करून मागितलेली आहे. सदर दुरुस्ती केल्यास प्रतिवादीच्या बचावावर नियंत्रण येवू शकते. सबब, सदरची दुरुस्ती करता येणार नाही.

१३. तसेच, दावा कलम ०९ नंतर ०९ब ची दुरुस्ती जी वादीने त्यांच्या अर्जात पान

क्र.०३ वर नमुद केली आहे ती दुरुस्ती दावा मिळकतीमध्ये बदल सुचवत आहे. तसेच, त्यामुळे दाव्याच्या स्वरूपात बदल होतांना दिसतो. वादीला दावा दुरुस्तीव्दारे पुर्वीचे दावा कथन बदलता येणार नाही. त्यातील कबुली दूर करता येणार नाही. वादी दुरुस्ती अर्जाव्दारे त्याचे कथीत दावा मिळकतीबाबत जो मजकूर सुचवत आहे, तो मजकूर मुळ दाव्यातील दावा मिळकतीच्या कथनाशी विसंगत आहे. दाव्याचे अवलोकन करता असे दिसून येते की, वादीने सन २००२ मध्ये दावा दाखल केलेला आहे, सन २०१० मध्ये तोंडी पुरावा दाखल केलेला आहे. पुरावा संपल्यानंतर मुळ दाव्यात बदल केल्यास प्रतिवादीच्या बचावावर नियंत्रण येवू शकते. म्हणून सदरचा ०९अ व ०९ब कडील मजकूर वादी दाव्यामध्ये समावीष्ट करू शकत नाही. वादीने त्याचा तोंडी पुरावा दिलेला आहे. पुरावा झाल्यानंतर सदर दुरुस्ती करता येणार नाही.

१४. वादीने मागितलेली दुरुस्ती ही पुरावा झाल्यानंतर असून ती मुदतबाह्य आहे. तसेच, सदरच्या दुरुस्तीमुळे दावा मिळकतीच्या वर्णनामध्ये तफावत निर्माण होते आणि मुळ दाव्यामध्ये बदल होतो. परिणामी, वादीला दावा चालू असतांना प्रतिवादीने दि.२९/०४/२०२२ रोजीच्या खरेदीखताच्या अनुषंगाने खरेदीदार यांना पक्षकार करणे गरजेचे असल्याने सदर अर्जात तेवढ्यापुरतीच दुरुस्ती करणे न्यायोचित ठरणार आहे, असे ठरवून मी खालील प्रमाणे आदेश पारित करीत आहे

आदेश

०१. वादीचा अर्ज अंशतः मंजूर करण्यात येतो.
०२. वादीने त्यांच्या अर्जात लिहिल्याप्रमाणे दि.२९/०४/२०२२ रोजीच्या नोंदणीकृत

खरेदीखताला अनुसरुन खरेदीदाराला प्रतिवादीपणात सामील करण्यास हरकत नाही.

०३. वादीनी दावा दुरुस्त प्रत दाव्यात दाखल करावी.
०४. प्रतिवादींना दुरुस्ती दाव्यावर त्यांचे म्हणणे देण्याची परवानगी आहे.
०५. वादीने चौदा दिवसाच्या आत दाव्यात दुरुस्त करुन घ्यावी.

--स्वाक्षरी--

स्थळ - रोहा.

दिनांक - ३०/११/२०२४.

(मेघा सी. हासगे)

सह दिवाणी न्यायाधीश कनिष्ठ स्तर,
रोहा, जिल्हा-रायगड.